De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Handreiking Blok 5

We dragen allemaal een steentje bij

De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Handreiking Blok 5

We dragen allemaal een steentje bij

Inhoudsopgave

Handreiking bij Blok 5
We dragen allemaal een steentje bij 3

Inhoud Blok 5 We dragen allemaal een steentje bij 3
- **Geeft u de lessen voor het eerst?** 3
- **Doel Blok 5** 3
- **Nieuwkomerskinderen hebben het nodig om nodig te zijn** 3
- **De leerlingen leren in Blok 5** 4
- **U staat model** 4

Activiteiten en lessen Blok 5
We dragen allemaal een steentje bij

Activiteiten Blok 5
- **Activiteit 5.1 - Wij helpen mee!**
- **Activiteit 5.2 - Helpende handjes**
- **Activiteit 5.3 - Helpen en bemoeien**
- **Activiteit 5.4 - Helpen bij een ruzie**
- **Activiteit 5.5 - Wil je me helpen?**

Lessen Blok 5
- **Les 5.1 - Helpen in onze groep**
- **Les 5.2 - Helpen in de school**
- **Les 5.3 - We dragen een steentje bij aan de school**
- **Les 5.4 - Helpen bij een conflict**
- **Les 5.5 - De sfeer in onze groep**

Handreiking bij Blok 5
We dragen allemaal een steentje bij

Geeft u deze lessen voor het eerst?

In de inleiding van Blok 5 van het basiscurriculum vindt u de achtergrondinformatie bij dit blok. We raden u aan om deze informatie te lezen voor u deze lessen gaat geven. Hieronder vindt u aanvullende informatie bij dit blok, specifiek gericht op het onderwijs aan nieuwkomerskinderen.

Doel Blok 5

In dit blok stimuleren we leerlingen een actieve bijdrage te leveren aan de klas, de school en de wijk. Hierdoor vergroten we de betrokkenheid bij de gemeenschap.
(leerlingparticipatie)

Nieuwkomerskinderen hebben het nodig om nodig te zijn

Tijdens dit blok nodigen we de leerlingen uit een steentje bij te dragen in hun klas en de school. Hiermee ervaren ze dat ze 'nodig' zijn in de school en dat ze invloed kunnen uitoefenen op hun omgeving. Dit is extra belangrijk voor kinderen die in hun leven regelmatig het gevoel krijgen weinig of geen invloed te hebben op wat hen overkomt. Door de leerlingen taken en verantwoordelijkheden te geven werken we bovendien aan het bevorderen van gemeenschapszin. Met het uitvoeren van een taak help je een ander, de klas of de school. De klas en de school vormen zo een oefenplaats, waarin de leerlingen betekenisvolle ervaringen opdoen waarmee ze zich vaardigheden en attitudes eigen maken die passen bij actief en betrokken democratisch burgerschap. In dit blok helpen de leerlingen op allerlei manieren waardoor ze ook ervaren wat het effect van helpen is. Ze ontlenen plezier aan het helpen van anderen en merken dat een ander er blij van wordt. Bovendien blijkt dat het kunnen helpen van een ander of het zorgen voor een ander, je eigenwaarde vergroot en dat de eigen zorgen even op de achtergrond komen te liggen. Bedenk steeds waar de leerlingen hun steentje kunnen bijdragen in de groep en binnen de school. Waar kunnen ze meehelpen, meedenken en misschien meebeslissen? Daarbij kan de participatieladder (zie inleiding Blok 5 basiscurriculum) helpend zijn. Zijn er leerlingen in uw groep die u een trede hoger kunt brengen op de ladder? Welke leerling bent u geneigd altijd een opdracht te geven? Is hij ook in staat zijn eigen keuze te maken uit bijvoorbeeld twee opties? Of kan hij al meebeslissen? Door dit mee te nemen in de voorbereidingen kunt u door de dag heen beter differentiëren. Ook voorkomt deze inschatting, dat u misschien ongemerkt voor de leerlingen denkt in plaats van dat u ze zelf laat meedenken. Daarbij is het goed om u te realiseren dat u, door zelf een stapje terug te doen een leerling een stapje hoger op de ladder brengt.

Bij de activiteiten voor de jongere leerlingen leggen we het accent op het helpen binnen de eigen groep. Ze leren hoe je op een goede manier kunt helpen, zonder dat het 'bemoeien' wordt. Het gaat daarbij om helpen van de juf of meester (Helpende Handjes) of een andere leerling, helpen bij de taken en helpen bij een ruzie.

In de lessen bij de oudere leerlingen gaan we, na de focus op het helpen in de groep (helpen bij taken, maar ook bij een conflict), een stap verder naar een steentje bijdragen in de school. De leerlingen maken hiervoor een plan en voeren dit samen uit.
Zowel bij de jongere als de oudere leerlingen introduceren we de routine Kei van de week. Iedere leerling krijgt een steen (een echte steen, of een duplo- of legosteentje) die hij op de daarvoor ingerichte tafel mag leggen als hij een steentje heeft bijgedragen in de klas of in de school. Aan het einde van de week wordt een leerling in het zonnetje gezet voor zijn of haar geboden hulp.
Daarnaast kan er voor de oudere leerlingen een Vraag en Aanbod-wand ontstaan waarop ze op twee vellen papier laten zien waar ze bij kunnen helpen (Aanbod) of juist geholpen willen worden (Vraag). Tot slot denken zij na over de manier waarop ze thuis, in de opvang of het gezin, kunnen helpen.

Leerlingen leren in Blok 5:

- wanneer iets helpen is en wanneer bemoeien.
- wat het effect van helpen is.
- hoe ze hulp kunnen vragen.
- hoe ze met taken kunnen helpen in de groep.
- hoe ze met sociale taken een ander kunnen helpen.
- hoe ze andere leerlingen kunnen helpen bij een conflict.
- hoe ze een bijdrage kunnen leveren aan de sfeer in de groep.
- hoe ze iets kunnen betekenen voor de gemeenschap.

U staat model

Vooral tijdens dit blok is het belangrijk dat u waar mogelijk, ‘uw handen op de rug houdt’ en niet te veel in de helpstand gaat als leerlingen u om hulp vragen. Juist bij leerlingen die zich nog onvoldoende kunnen uitspreken en soms kwetsbaar zijn, is de neiging groot om, waar het maar kan, te helpen. De kunst is om ook bij die leerlingen steeds de afweging te maken: help ik deze leerling, vraag ik andere leerling om de hulp te geven of kan de leerling het, eventueel met een aanmoediging of aanwijzing, zelf? Door vertrouwen uit te stralen en een sfeer te creëren waar je mag oefenen met nieuwe vaardigheden en daarbij fouten mag maken, krijgen kinderen meer zelfvertrouwen en nemen ze meer initiatief. Realiseert u zich hierbij wel dat er ook leerlingen zijn die niet gewend zijn initiatief te nemen, omdat van hen gevraagd wordt vooral te doen wat volwassenen van hen vragen.
Verder kunt u met uw gedrag de leerlingen in dit blok extra ondersteunen door de volgende suggesties:

- Geef leerlingen een stem.
- Daag ze uit tot zelfstandigheid.
- Heb een groot vertrouwen in de competentie en veerkracht van leerlingen.
- Toon hoge verwachtingen van uw leerlingen (vooral op het gebied van verantwoordelijkheid).
- Geef de leerlingen door de dag heen de kans elkaar te helpen .
- Geef opstekers aan de helpers.
- Laat leerlingen als ze elkaar geholpen hebben benoemen hoe ze het vonden. Waar merkten ze aan dat hun actie helpend was?
- Reflecteer waar mogelijk op het verschil tussen iemands probleem oplossen, iemand helpen iets zelf op te kunnen lossen of helpen voor de gezelligheid of anders.
- Laat leerlingen opstekers geven voor de hulp die ze ontvangen: wat was er zo helpend?

- Begeleid leerlingen in de manier waarop ze hun hulp kunnen aanbieden. Leerlingen die nog over onvoldoende taal beschikken of nog onvoldoende weten hoe ze hulp kunnen bieden kunt u helpen door:
  - het zelf voor te doen,
  - naast ze te staan en te souffleren,
  - ze te koppelen aan leerlingen die u al veel ziet helpen,
  - hulpzinnen te geven,
  - vooraf even een gesprekje te hebben en samen een plannetje te maken,
  - door een 'helpscript' te maken: met foto's van de verschillende handelingen die leerlingen moeten verrichten bij bepaalde hulp. Hang de foto's op volgorde bij de Vreedzame Schooltafel of leg ze geplastificeerd op tafel om ze erbij te kunnen pakken als de hulp gegeven wordt. De foto's kunnen ook door leerlingen gebruikt worden om aan hun ouders te laten zien wat ze doen om hun steentje bij te dragen aan de school.
- Neem zelf een terughoudende rol in wanneer zich een conflict voordoet: vraag of leerlingen het samen kunnen oplossen of schakel een leerling in als mediator.

helpen bij een conflict

- Geef leerlingen, die dit willen, de gelegenheid een mediatie te doen.
- Geef leerlingen een opsteker die anderen er aan herinneren af te koelen voor ze een conflict gaan oplossen of anderen de suggestie doen om het stappenplan Praat het uit te gebruiken.

Activiteiten en lessen Blok 5
We dragen allemaal een steentje bij

Activiteit	Les
5.1 Wij helpen mee! **Kern:** De leerlingen leren dat helpen een positief effect kan hebben. De taken worden geëvalueerd en bijgesteld.	**5.1 Helpen in onze groep** **Kern:** De leerlingen evalueren hun taken in de groep, waarbij de focus ligt op het effect van helpen en ze breiden de taken uit met sociale taken.
5.2 Helpende Handjes **Kern:** De leerlingen worden nog meer verantwoordelijk gemaakt voor de gang van zaken in de klas. .	**5.2 Helpen in de school** **Kern:** De leerlingen denken na over hoe ze een steentje kunnen bijdragen in de school.
5.3 Helpen en bemoeien **Kern:** De leerlingen leren wanneer iets helpen is en wanneer bemoeien.	**5.3 We dragen een steentje bij aan de school** **Kern:** De leerlingen gaan aan de slag met het hun plan dat in de vorige les bedacht is om een steentje bij te dragen aan de school.
5.4 Helpen bij een ruzie **Kern:** De leerlingen leren elkaar te helpen bij het oplossen van een ruzie met behulp van het stappenplan Los het op.	**5.4 Helpen bij een conflict** **Kern:** De leerlingen gaan na hoe ze kunnen helpen bij een conflict.
5.5 Wil je me helpen? **Kern:** De leerlingen leren dat ze ook kunnen helpen als iemand bang is en dat je om hulp kunt vragen.	**5.5 De sfeer in onze groep** **Kern:** De leerlingen leren hoe ze een actieve bijdrage kunnen leveren aan de sfeer in de groep.

Suggesties voor prentenboeken bij dit blok vindt u op de website.

CED groep

Als leren je lief is

www.cedgroep.nl

KINDERPOSTZEGELS

voor kinderen door kinderen